

Ministarstvo znanosti i obrazovanja
Agencija za odgoj i obrazovanje
Hrvatsko društvo klasičnih filologa
Institut Latina & Graeca

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

DRŽAVNO NATJECANJE IZ LATINSKOG I GRČKOG JEZIKA

u kategoriji

GRČKI JEZIK

za

KLASIČNE GIMNAZIJE

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod:

	20
--	----

II. Razumijevanje teksta:

	5
--	---

III. Gramatika i vokabular:

	15
--	----

IV. Civilizacija i povijest književnosti:

	10
--	----

Ukupni broj bodova:

	50
--	----

Članovi državnog povjerenstva:

1.

2.

3.

**I. gimnazija, Split
5. svibnja 2022.**

I. PRIJEVOD

Prevedi tekst uz pomoć rječnika i komentara.

Ksenofont, Uspomene o Sokratu, 3.12.1, 3.12.2, 3.12.4, 3.12.6

Primijetivši da jedan od njegovih učenika zanemaruje tijelo, Sokrat govori o posljedicama dobre i loše fizičke spremne.

Ἐπιγένην¹ δὲ τῶν συνόντων² τινὰ νέον τε ὄντα καὶ τὸ σῶμα κακῶς ἔχοντα³ ἰδὼν, ὡς ἰδιωτικῶς⁴, ἔφη, τὸ σῶμα ἔχεις⁴, ὦ Ἐπίγενης. Καὶ ὅς, ἰδιώτης⁵ γάρ, ἔφη, εἰμί, ὦ Σώκρατες. οὐδὲν γε μᾶλλον⁶, ἔφη, τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ μελλόντων ἀγωνίζεσθαι.

Καὶ μὴν οὐκ ὀλίγοι μὲν διὰ τὴν τοῦ σώματος καχεξίαν ἀποθνήσκουσι τε ἐν τοῖς πολεμικοῖς κινδύνοις καὶ αἰσχροῦς σφύζονται: πολλοὶ δὲ δι' αὐτὸ τοῦτο⁷ ζῶντές⁸ τε ἀλίσκονται καὶ ἀλόντες ἦτοι δουλεύουσι τὸν λοιπὸν βίον.

Καὶ μὴν πάντα γε τὰναντία⁹ συμβαίνει τοῖς εὖ τὰ σώματα ἔχουσιν¹⁰ ἢ τοῖς κακῶς. Καὶ γὰρ ὑγιαίνουν οἱ τὰ σώματα εὖ ἔχοντες καὶ ἰσχύουσι: καὶ πολλοὶ μὲν διὰ τοῦτο ἐκ τῶν πολεμικῶν ἀγώνων σφύζονται τε εὐσχημόνως¹¹ καὶ τὰ δεινὰ πάντα διαφεύγουσι, πολλοὶ δὲ φίλοις τε βοηθοῦσι...

Ovaj dio teksta ne trebaš prevoditi, nego ga pokušaj razumjeti i odgovoriti na postavljena pitanja u drugom dijelu testa.

... καὶ τὴν πατριδα εὐεργετοῦσι καὶ διὰ ταῦτα¹² χάριτός τε ἀξιοῦνται καὶ δόξαν μεγάλην κτῶνται καὶ τιμῶν καλλίστων τυγχάνουσι καὶ διὰ ταῦτα τὸν τε λοιπὸν βίον ἥδιον καὶ κάλλιον διαζῶσι καὶ τοῖς ἑαυτῶν παισὶ καλλίους ἀφορμὰς εἰς τὸν βίον καταλείπουσιν.

Ἐπεὶ καὶ ἐν ᾧ δοκεῖ ἐλαχίστη σώματος χρεῖα εἶναι, ἐν τῷ διανοεῖσθαι¹³, τίς οὐκ οἶδεν ὅτι¹⁴ καὶ ἐν τούτῳ πολλοὶ μεγάλα σφάλλονται διὰ τὸ¹⁵ μὴ ὑγιαίνειν τὸ σῶμα; Καὶ λήθη δὲ καὶ ἀθυμία καὶ δυσκολία καὶ μανία πολλάκις πολλοῖς διὰ τὴν τοῦ σώματος καχεξίαν εἰς τὴν διάνοιαν ἐμπίπτουσιν οὕτως ὥστε¹⁶ καὶ τὰς ἐπιστήμας ἐκβάλλειν.

KOMENTAR:

¹ Ἐπιγένης, -ους, ὁ – Epigen

² οἱ συνόντες – učenici

³ τὸ σῶμα κακῶς ἔχειν – biti u lošoj fizičkoj spremi

⁴ ἰδιωτικῶς τὸ σῶμα ἔχειν – zanemarivati tijelo

⁵ ἰδιώτης – prevedi nemaran (u smislu bavljenja tjelejnježbom)

⁶ μᾶλλον – vidi μάλα

⁷ δι' αὐτὸ τοῦτο – iz istoga razloga

⁸ ζῶντές – vidi ζάω

⁹ τὰναντία – suprotno

¹⁰ τὸ σῶμα εὖ ἔχειν – biti u dobroj fizičkoj spremi

¹¹ εὐσχημόνως – dolično

¹² διὰ ταῦτα – zbog toga

¹³ ἐν τῷ διανοεῖσθαι – vidi διανοέομαι (razmišljati); poimeničeni infinitiv

¹⁴ ὅτι – da

¹⁵ διὰ τὸ – zato što

¹⁶ ὥστε – da; posljedična rečenica

PRIJEVOD

Prijevod napiši na predviđene crte, čitko i pisanim slovima!

[illegible]

II. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih.

1. Koje su dobrobiti dobre fizičke spremne?

- A bogatstvo, moć i vlast
- B slava, zahvalnost i počasti
- C smirenost, samodostatnost i nepomućenost

	maks. 1
--	----------------

2. U čemu se čini da je najmanja korist od tijela?

- A u bolesti
- B u pamćenju
- C u razmišljanju

	maks. 1
--	----------------

3. Komu razum često zahvaćaju zaboravnost, potištenost, nezadovoljstvo i mahnitost?

- A mnogim ljudima
- B nekim ljudima
- C svim ljudima

	maks. 1
--	----------------

4. Što dovodi do odbacivanja usvojenih znanja?

- A zaboravnost
- B zapuštanje tijela
- C zapuštanje uma

	maks. 1
--	----------------

5. Koja izjava najviše odgovara smislu ovoga teksta?

- A dobra kondicija pridonosi tjelesnom i duhovnom zdravlju
- B kretanje je bit svijeta
- C nema ničega u razumu što prije toga nije bilo u osjetilima

	maks. 1
--	----------------

	maks. 5
--	----------------

III. GRAMATIKA I VOKABULAR

Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih.

1. Od kojega glagola dolazi oblik ἰδών?

- A εἶδον
- B ἰδίω
- C οἶδα

	maks. 1
--	----------------

2. Kako oblik ἔφη glasi u 3. l. plurala istoga vremena?

- A ἔφασαν
- B ἔφησαν
- C φασίν

	maks. 1
--	----------------

3. Što je oblik ἰδιωτικῶς?

- A glagol
- B pridjev
- C prilog

	maks. 1
--	----------------

4. Kako glagol εἰμί glasi u 2. l. singulara imperativa?

- A εἶ
- B ἴθι
- C ἴσθι

	maks. 1
--	----------------

5. U kojem je vremenu oblik διαζῶσι?

- A u aoristu
- B u futuru
- C u prezentu

	maks. 1
--	----------------

6. Kako oblik μεγάλην glasi u istom padežu i broju, ali u muškom rodu?

- A μέγα
- B μέγαν
- C μέγας

	maks. 1
--	----------------

7. Kako izraz ἦδε πατρίς glasi u dativu singulara?

- A ταύτη πατρί
- B τῇδε πατρίδι
- C τοιάδε πατρίδι

	maks. 1
--	----------------

8. Što se **ne upotrebljava** kao superlativ pridjeva ὀλίγος?

- A ἐλάχιστος
- B ἔχθιστος
- C ὀλίγιστος

	maks. 1
--	---------

9. Kakav je aorist oblik ἐξέβαλον?

- A jaki
- B korjeniti
- C slabi

	maks. 1
--	---------

10. Kako imenica παῖς, ὁ, ἡ glasi u akuzativu plurala?

- A παῖ
- B παῖδας
- C παῖδες

	maks. 1
--	---------

11. Što je antonim riječi **eufonija**?

- A harmonija
- B kakofonija
- C simfonija

	maks. 1
--	---------

12. Od koje bolest **ne mogu** patiti muškarci?

- A dipsomanije
- B ginekomanije
- C nimfomanije

	maks. 1
--	---------

13. Koja znanost **nije** povezana s djecom?

- A pedodoncija
- B pedijatrija
- C pedologija

	maks. 1
--	---------

14. U kojoj se riječi **ne krije** grčki prijedlog διά?

- A dijagram
- B dijalog
- C dijamant

	maks. 1
--	---------

15. Koja je riječ povezana s grčkim pridjevom καλός?

- A kaligrafija
- B kalij
- C kalorifer

	maks. 1
--	---------

	maks. 15
--	----------

IV. CIVILIZACIJA I POVIJEST KNJIŽEVNOSTI

Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih.

1. Iz čijih dijela najviše doznajemo o Sokratovu životu?

- A iz Platonovih
- B iz Protagorinih
- C iz Sokratovih

	maks. 1
--	----------------

2. U kojem se Ksenofontovu djelu **ne spominje** Sokrat?

- A Κυνηγητικός
- B Οἰκονομικός
- C Συμπόσιον

	maks. 1
--	----------------

3. Tko je, osim Ksenofonta, napisao *Obranu Sokratovu*?

- A Aristotel
- B Platon
- C Teofrast

	maks. 1
--	----------------

4. Zbog čega je Sokrat bio osuđen?

- A zbog bezboštva i kvarenja mladeži
- B zbog narušavanja javnoga reda i mira
- C zbog razbludnosti i nemorala

	maks. 1
--	----------------

5. Koju izreku pripisujemo Sokratu?

- A Čovjek je mjera svih stvari.
- B Zlatna sredina.
- C Znam da ništa ne znam.

	maks. 1
--	----------------

6. Kakvo je djelo Ksenofont posvetio svome prijatelju Agesilaju?

- A didaktički spis
- B filozofsku raspravu
- C pohvalni govor

	maks. 1
--	----------------

7. Koji je prozni pisac prvi pisao atičkim dijalektom?

- A Herodot
- B Ksenofont
- C Tukidid

	maks. 1
--	----------------

8. Koji je historiograf napisao djelo *Βίοι παράλληλοι*?

- A Hekatej
- B Plutarh
- C Polibije

	maks. 1
--	----------------

9. Koja se vrsta govora označava izrazom *γένος ἐπιδεικτικόν*?

- A pohvalni
- B politički
- C sudski

	maks. 1
--	----------------

10. Koje se svjetsko čudo nalazilo u Herodotovu rodnom gradu?

- A Artemidin hram
- B Mauzolej
- C Zeusov kip

	maks. 1
--	----------------

	maks. 10
--	-----------------

RJEŠENJA:

I. PRIJEVOD (20 bodova)

Ἐπιγένην δὲ τῶν συνόντων τινὰ... ἰδὼν	Vidjevši pak Epigena, nekog od učenika, (primijetivši pak da je Epigen, neki od učenika,)	1
νέον τε ὄντα καὶ τὸ σῶμα κακῶς ἔχοντα	[koji je bio (kako je)] i mlad i u lošoj fizičkoj spremi,	1
ὥς ἰδιωτικῶς, ἔφη, τὸ σῶμα ἔχεις, ὦ Ἐπίγενες.	rekao je: Kako zanemaruješ tijelo, Epigene.	1
Καὶ ὅς, ἰδιώτης γάρ, ἔφη, εἰμί, ὦ Σώκρατες.	A on je rekao: Ta nemaran sam, Sokrate.	1
οὐδέν γε μᾶλλον, ἔφη,	Baš ništa više, rekao je,	1
τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ μελλόντων ἀγωνίζεσθαι.	od onih koji se kane natjecati u Olimpiji.	1
καὶ μὴν οὐκ ὀλίγοι μὲν... ἀποθνήσκουσι τε	I uistinu mnogobrojni (ne malobrojni) i umiru	1
διὰ τὴν τοῦ σώματος καχεξίαν	zbog lošeg stanja tijela	1
ἐν τοῖς πολεμικοῖς κινδύνοις	u ratnim opasnostima	1
καὶ αἰσχρῶς σφύζονται:	i sramotno se spašavaju:	1
πολλοὶ δὲ δι' αὐτὸ τοῦτο ζῶντές τε ἀλίσκονται	a mnogi iz istoga razloga i živi bivaju zarobljeni	1
καὶ ἀλόντες ἤτοι δουλεύουσι τὸν λοιπὸν βίον.	i zarobljeni doista robuju ostatak života.	1
καὶ μὴν πάντα γε τὰναντία συμβαίνει	I uistinu sve se suprotno događa	1
τοῖς εὖ τὰ σώματα ἔχουσιν ἢ τοῖς κακῶς.	onima koji su u dobroj fizičkoj spremi nego onima (od onih) u lošoj.	1
καὶ γὰρ ὑγιαίνουσιν... καὶ ἰσχύουσι	Naime (jer) i zdravi su i jaki su	1
οἱ τὰ σώματα εὖ ἔχοντες:	oni koji su u dobroj fizičkoj spremi;	1
καὶ πολλοὶ μὲν διὰ τοῦτο ἐκ τῶν πολεμικῶν ἀγῶνων	i mnogi zbog toga iz ratnih borbi	1
σφύζονται τε εὐσχημόνως	i dolično se spašavaju	1
καὶ τὰ δεινὰ πάντα διαφεύγουσι,	i sve strahote (pogibli) izbjegavaju,	1
πολλοὶ δὲ φίλοις τε βοηθοῦσι...	a mnogi i prijateljima pomažu...	1

II. RAZUMIJEVANJE TEKSTA (5 bodova)

1 – B; 2 – C; 3 – A; 4 – B; 5 – A

III. GRAMATIKA I VOKABULAR (15 bodova)

1 – A; 2 – A; 3 – C; 4 – C; 5 – C; 6 – B; 7 – B; 8 – B; 9 – A; 10 – B; 11 – B; 12 – C; 13 – C; 14 – C; 15 – A

IV. CIVILIZACIJA I POVIJEST KNJIŽEVNOSTI (10 bodova)

1 – A; 2 – A; 3 – B; 4 – A; 5 – C; 6 – C; 7 – C; 8 – B; 9 – A; 10 – B